

Nr 391.

Av herr **Karlsson** i Stuvsta **m. fl.**, i anledning av *Kungl. Maj:ts proposition, nr 76, angående omorganisation av hushållningssällskapen m. m.*

Som vi i motion i anledning av Kungl. Maj:ts proposition nr 75 angående riktlinjerna för den statliga jordbrukspolitiken närmare motiverat, böra de föreslagna nya lokala lantbruksorganen, lantbruksnämnderna, handha ledningen av hela den statliga rationaliseringsverksamheten. Utifrån synpunkten om att rationaliseringen av jordbrukets driftsförhållanden måste utgöra grundvalen för den statliga verksamheten på hithörande område synes den mekaniska uppdelning av den statliga verksamheten, som föreslås i Kungl. Maj:ts propositionen nr 75 och 76, synnerligen olämplig och ägnad att minska effekten av de statliga åtgärderna.

I och för sig talar åtskilligt för önskvärdheten av att sammanföra under en ledning såväl rationaliseringsverksamheten som verksamhet för att främja lantbruksnäringen i allmänhet. I så fall borde givetvis hushållningssällskapen vara den självskrivna organisationen härför. Emellertid torde detta icke vara ändamålsenligt med hänsyn till de omfattande uppgifter på rationaliseringens område, som nu förestå. Upprättandet av ett särskilt organ för rationaliseringen, som handhar den statliga verksamheten på detta område, torde därför vara nödvändigt. Ett oeftergivligt krav synes därvid vara, att denna statliga rationaliseringsverksamhet icke tudelas på ett konstlat sätt.

Invändningen att hushållningssällskapen, därest all rationaliseringsverksamhet sammanfördes till ett enda organ, skulle få ett alltför begränsat och obetydligt verksamhetsområde måste ur flera synpunkter anses ohållbar. Den upplysningsverksamhet, som sällskapen nu bedriva, behöver givetvis avsevärt utvidgas i samband med det statliga rationaliseringsprogrammets genomförande. Undervisning och yrkesutbildning äro också områden, där verksamheten även måste förutsättas bli utbyggd i väsentlig mån. Handhavandet av den lokala försöksverksamheten bör även, liksom hittills, ledas av hushållningssällskapen och behöver väsentligt utbredas.

För övrigt bör och behöver rationaliseringsverksamhetens sammanförande under en ledning icke innebära, att hushållningssällskapen icke skulle kunna handhava vissa uppgifter inom denna verksamhet, som för hushållningssällskapen vore lämpliga. En allmän och riktig gränsdragning vid utformningen av organisationen för rationaliseringsprogrammets genomförande, som faststäl-

ler lantbruksnämndernas uppgifter såsom rationaliseringsorgan, bör på intet sätt behöva utesluta ett praktiskt samarbete mellan dem och hushållningssällskapen. Tvärtom bör väl ett intimt sådant vara förutsatt och kunna åstadkommas inte minst till följd av den starka ömsesidiga representation, som föreslagits och mot vilken vi intet ha att invända. Vi anse, att lantbruksnämndernas uppgift bör bli att planlägga och verkställa de statliga rationaliseringsåtgärderna. Hushållningssällskapen böra, förutom sina vanliga uppgifter, verka för att popularisera dessa åtgärder och åstadkomma jordbrukarnas intresserade medverkan, vilket hushållningssällskapen måste anses särskilt lämpade för på grund av sin direkta kontakt med jordbrukarna. Genom sin starka representation i lantbruksnämnderna måste hushållningssällskapen också kunna påverka nämndernas arbete. I praktiken bör också en praktisk arbetsfördelning kunna åstadkommas mellan lantbruksnämndernas och hushållningssällskapens tjänstemän.

Utgående från vad ovan sagts synes oss emellertid olämpligt att, såsom i Kungl. Maj:ts proposition angående omorganisation av hushållningssällskapen föreslagits, tilldela hushållningssällskapen ledningen av de statliga åtgärderna för jordbruksdriftens maskinisering. Utvecklingen av den gemensamma maskin användningen, som torde bli den huvudsakliga formen för maskineringen av jordbruksdriften vid det övervägande flertalet brukningsdelar, erfordrar uppenbarligen såväl betydande kapitalinsatser från statens sida som en omfattande planering. Denna verksamhet torde dels komma att så nära sammanhöra med lantbruksnämndernas rationaliseringsverksamhet i övrigt och dels praktiskt bli så artskild från hushållningssällskapens verksamhet att den icke lämpligen bör inrangeras i de senares arbete. Hushållningssällskapen ha visserligen hittills varit låneförmedlare för denna verksamhet men i praktiken i långt mindre grad än för exempelvis täckdikning och andra åtgärder, som nu föreslås överföras till lantbruksnämnderna, sysslat med att utveckla och planera denna verksamhet.

Med hänsyn härtill föreslå vi att förslaget om tillsättandet av maskinkonsulenter i hushållningssällskapen icke måtte bifallas av riksdagen. Sådana konsulenter böra i stället ingå i lantbruksnämndernas personalstat. Även om frågan angående lantbruksnämndernas personalstat kommer att bli föremål för utredning av särskilda sakkunniga, föreslå vi likväl, att utbildningen av maskinkonsulenter fullföljes i enlighet med propositionens förslag.

Med hänvisning till vad ovan sagts föreslå vi,

att riksdagen, med förklaring att den icke i oförändrat skick kunnat bifalla Kungl. Maj:ts proposition nr 76, måtte besluta

a) att i fråga om gränsdragningen mellan lantbruksnämnds och hushållningssällskaps verksamhetsområde godkänna vad ovan föreslagits;

b) att befattningen som maskinkonsulent måtte införas i lantbruksnämnds i stället för hushållningssällskaps pesonalstat;

c) att i övrigt godkänna Kungl. Maj:ts förevarande proposition.

Stockholm i april 1947.

Erik Karlsson.

Helmer Holmberg.

Gunnar Dahlgren.

Gunnar Adolfsson.

Harald Johanson.

Axel Nordström.

O. F. Persson.

Gösta Kempe.

Erik Jansson.
